

N:o 6.

Ank. till Riksd. Kansli den 27 Jan. 1885, kl. 2 e. m.

Kongl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen, angående försäljning af en del smärre kronolägenheter; gifven Stockholms slott den 19 December 1884.

Sedan i en till Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Skaraborgs län den 1 April 1876 ingifven skrift vederbörande kronofogde anmält, att från förra konoallmanningen Hillet blifvit under skattehemmanet ett mantal Åsaka Vestergården N:o 1 i Åsaka socken af Barne härad från Kongl. Maj:t och Kronan olagligen inkräktadt ett område, som jemte annan mark vore för hemmansegarnes räkning utarrenderadt emot tillhopa 148 kronor årligen, och Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i anledning häraf låtit vid Barne häradsrätt väcka talan om återvinnande till kronan af det från allmanningen inkräktade området, så har bemälda häradsrätt genom utslag den 30 November 1883, hvilket numera vunnit laga kraft, förpligtat nämnda hemmans innehafvare att å näst derefter inträffande fardag, eller den 14 Mars 1884, till Kongl. Maj:t och kronan afträda 20 tunnland 26 kappland mark.

Med anmälan härom, äfvensom att Kongl. Maj:ts Befallningshafvande gått i författning om den kronan tillvunna markens utarrendering på förmånligaste sätt under ett år från den 14 Mars 1884, har Kongl. Maj:ts Befallningshafvande derefter till Kongl. Maj:ts och rikets Kammarkollegium för den åtgärd, som på kollegium kunde ankomma, öfverlemnat frågan om framtida användande af berörda mark och dervid tillika in-

sändt en af Svante Johansson Hök och Anders Andersson, hvilka af egarne till hemmanet Åsaka Vestergården arrenderat samna mark, gjord ansöknings att derå, till hälften hvardera, erhålla åborätt; hvarefter Kammarkollegium i underdånig skrifvelse den 10 sistlidne Mars understält detta ärende Kongl. Maj:ts nådiga pröfning och dervid hemstält, att, utan afseende å den gjorda åborättsansökningen, den ifrågavarande marken måtte, enär densamma hvarken kunde för skogsväsendets räkning lämpligen användas eller tagas i anspråk för något annat kronans särskilda behof samt ej heller syntes kunna med fördel bibehållas för att för statsverkets räkning utarrenderas, få å offentlig auktion försäljas på de vilkor, som i Kongl. brefvet den 29 Maj 1874 angående försäljning af åtskilliga mindre kronolägenheter omförmälas.

I anledning häraf hörd, har Kongl. Domänstyrelsen i underdånig skrifvelse den 27 sistlidne Maj förklarat sig biträda Kammarkollegii berörda hemställan.

Genom Kongl. brefvet den 22 Oktober 1880 har Kongl. Maj:t förordnat, bland annat, att en i staden Halmstads vestra gärde belägen löningsjord om $14\frac{1}{8}$ kappland, hvilken förut varit landsgevaldigern i Hallands län på lön anslagen, men då brukades af en hos Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i länet anställd vaktmästare, skulle få innehafvas af denne sistnämnde under hans tjenstetid med rätt till fardagsår, men att jorden därefter skulle till statsverket indragas för att för dess räkning utarrenderas eller försäljas.

I skrifvelse till Domänstyrelsen den 2 Augusti 1884 har Kongl. Maj:ts Befallningshafvande, med anmälan att innehafvaren af ifrågavarande lägenhet, landskontorsvaktmästaren O. F. Johansson, beviljats afsked från sin tjenstebefattning, samt att det Johansson tillkommande fardagsår utginge den 14 Mars 1885, hemstält, att Domänstyrelsen, oberoende deraf att jordens arrendevärde ej blifvit utränt på sätt föreskrifves i Kongl. kungörelsen den 10 November 1882 angående förändrade grunder för förvaltningen af kronans jordbruksdomäner, måtte förordna om densammans försäljning; till stöd för hvilken hemställan anförts, att jordens taxeringsvärde utgjorde endast 500 kronor, samt att, enligt hvad t. f. domänintendenten efter besigtning å stället upplyst, af lägenheten antagligen icke för framtiden kunde påräknas högre arrende än hvad nu för lägenheten utginge eller 20 kronor årligen;

Och har derefter Domänstyrelsen i underdånig skrifvelse den 15 Augusti 1884, med åberopande af de utaf Kongl. Maj:ts Befallningshafvande anförda omständigheter, och då lägenhetens bibehållande åt kronan på grund af befintlig skogstillgång eller af annan för styrelsen känd anledning icke påkallades, tillstyrkt, att lägenheten måtte under de i Kongl. brefvet den 29 Maj 1874 omförmälda villkor till den högstbjudande försäljas.

Vid föredragning af dessa ärenden har Kongl. Maj:t, som lemnat den gjorda ansöknigen om åborätt till den från hemmanet Åsaka Vestergården kronan tillvunna marken utan afseende, väl lika med vederbörande myndigheter funnit det vara med kronans fördel öfverensstämmande, att omförmälda två lägenheter försäljas; men då desamma hittills icke varit för statsverkets räkning utarrenderade och följaktligen, oaktadt af ringa värde, icke kunna hänföras till de i Kongl. brefven den 29 Maj 1874 och den 6 Juni 1879 omförmälda hemman och lägenheter, hvilka enligt af Riksdagen lemnadt medgifvande få å offentlig auktion till den högstbjudande försäljas, har Kongl. Maj:t, som emellertid anbefalt Domänstyrelsen att gå i författning om lägenheternas utarrendering till den 14 Mars 1886, funnit sig böra öfverlemna frågan om dessas framtida disposition till Riksdagens pröfning, dervid Kongl. Maj:t föreslår Riksdagen att medgifva,

att ifrågavarande två lägenheter må å offentlig auktion försäljas på de villkor, som omförmälas i Kongl. brefvet den 29 Maj 1874,

äfvensom att de för lägenheterna inflytande köpeskillingar må få användas på enahanda sätt, som är bestämdt i fråga om köpeskillingarne för de hemman och lägenheter, hvilkas försäljning eger rum jemlikt Kongl. brefven den 29 Maj 1874 och den 6 Juni 1879.

I sammanhang härmed och då den enligt beslut vid 1874 och 1879 årens riksdagar Kongl. Maj:t tillkommande rätt att förordna om försäljning af smärre kronolägenheter lämpligen synes kunna utsträckas äfven till sådana lägenheter, hvilka, ehuru desamma förut icke varit för statsverkets räkning utarrenderade, eljest äro i värde jemförliga med dem, som utgjort föremål för Riksdagens berörda beslut, vill Kongl. Maj:t, för att undvika den omgång och det dröjsmål, som måste uppstå med afseende å försäljningen af kronolägenheter af förevarande beskaffenhet, när, såsom nu och förut skett, framställning derom måste i hvarje särskildt fall till

Riksdagen göras, härmed föreslå Riksdagen att medgifva, att då framdeles fråga uppstår om försäljning af kronolägenhet, hvilken ej varit för statsverkets räkning utarrenderad, men som uppenbarligen är eller vid verkställd arrendeuppskattning finnes vara af sådan beskaffenhet, att för densamma icke kan påräknas högre årligt arrende än två hundra kronor, det må ankomma på Kongl. Maj:t att bestämma om lägenhetens försäljning under de i Kongl. brefvet den 29 Maj 1874 stadgade vilkor.

De till förberörda ärenden hörande handlingar skola Riksdagens vederbörande utskott tillhandahållas; och Kongl. Maj:t förblifver Riksdagen med all Kongl. nåd och ynnest städse välbevågen.

OSCAR.

O. R. Themptander.

---

*Utdrag af protokollet öfver finansärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i Statsrådet å Stockholms slott den 19 De-
cember 1884.*

Närvarande:

Hans Excellens Herr Statsministern THEMPTANDER,
Hans Excellens Herr Ministern för utrikes ärendena Friherre
HOCHSCHILD,
Statsråden: LOVÉN,
VON STEYERN,
Friherre VON OTTER,
HAMMARSKJÖLD,
RICHERT,
RYDING,
VON KRUSENSTJERNA,
Friherre TAMM.

Herr Statsministern föredrog vidare:

Kammarkollegii den 10 sistlidne Mars aflåtna underdåniga skrifvelse,
deruti kollegium, med öfverlemnande af en utaf Svante Johansson Håk
och Anders Andersson gjord ansökning att varda antagna till åboer å en
afsöndring från förra kronoallmänningsen Hillet om 20 tunnland 26 kapp-
land, hvilken egarne af hemmanet Åsaka Vestergården genom Barne
häradsrätts laga kraft egande utslag den 30 November 1883 förplig-

tats till kronan afträda, gjort framställning i fråga om dispositionen af samma lägenhet;

i anledning hvaraf Domänstyrelsen afgifvit infordradt underdånigt utlåtande;

samt i sammanhang dermed Domänstyrelsens underdåniga skrifvelse den 15 sistlidne Augusti med hemställan om försäljning af en till statsverket indragen, i Halmstad belägen löningsjord om 14 $\frac{1}{8}$ kappland.

Statsrådet, som ansåg den gjorda ansökningen om åborätt till den från hemmanet Åsaka Vestergården kronan tillvunna marken böra lemnas utan afseende, fann väl, lika med vederbörande myndigheter, det vara med kronans fördel öfverensstämmande, att omförmälda två lägenheter försåldes; men då desamma hittills icke varit för statsverkets räkning utarrenderade och följaktligen, oaktadt af ringa värde, icke kunde hänföras till de i nådiga brefven den 29 Maj 1874 och den 6 Juni 1879 omförmälda hemman och lägenheter, hvilka, enligt af Riksdagen lemnadt medgifvande, finge å offentlig auktion till den högstbjudande försäljas, hemställde Statsrådet att Kongl. Maj:t måtte öfverlemnna frågan om lägenheternas framtida disposition till Riksdagens pröfning och dervid föreslå Riksdagen att medgifva,

att ifrågavarande två lägenheter finge å offentlig auktion försäljas på de vilkor, som omförmäldes i nådiga brefvet den 29 Maj 1874;

äfvensom att de för lägenheterna inflytande köpeskillingar måtte få användas på enahanda sätt, som vore bestämdt i fråga om köpeskillingarne för de hemman och lägenheter, hvilkas försäljning egde rum jemlikt nådiga brefven den 29 Maj 1874 och den 6 Juni 1879;

i sammanhang hvarmed och då den enligt beslut vid 1874 och 1879 årens riksdagar Kongl. Maj:t tillkommande rätt att förordna om försäljning af smärre kronolägenheter lämpligen syntes kunna utsträckas äfven till sådana lägenheter, hvilka, ehuru desamma icke förut varit för statsverkets räkning utarrenderade, eljest vore i värde jemförliga med dem, som utgjort föremål för Riksdagens berörda beslut, Statsrådet tillstyrkte, att Kongl. Maj:t, för att undvika den omgång och det dröjsmål, som måste uppstå med afseende å försäljningen af kronolägenheter af förevarande beskaffenhet, när, såsom nu och förut skett, framställning derom måste i hvarje särskildt fall till Riksdagen göras, måtte föreslå Riksdagen att medgifva, att då framdeles fråga uppstode om försäljning af kronolägenhet, hvilken ej varit för statsverkets räkning utarrenderad, men som

uppenbarligen vore eller vid verkställd arrendeuppskattning funnes vara af sådan beskaffenhet, att för densamma icke kunde påräknas högre årligt arrende än två hundra kronor, det finge ankomma på Kongl. Maj:t att bestämma om lägenhetens försäljning under de i nådiga brefvet den 29 Maj 1874 stadgade vilkor.

Slutligen hemställde Statsrådet, att Domänstyrelsen måtte anbefallas att gå i författning om lägenheternas utarrendering till den 14 Mars 1886.

Hans Maj:t Konungen behagade i nåder gilla hvad Statsrådet sålunda hemställt och tillstyrkt samt befalde, att nådig proposition i ämnet, så lydande som bilagan — — — till detta protokoll utvisar, skulle till Riksdagen aflåtas.

Ex protocollo

Adolf von Hofsten
